בס"ד

"הדף היומי לתולדותנו"

יום ד', י"ג בכסלו תשס"ב (28 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

אתמול, **י"ב בכסלו**, בשנת תשי"ג (1952-5713), **עלו המשפחות הראשונות ל**עיירת הפיתוח החדשה, **מגדל העמק**. אך סיפורה של העיר מתחיל ערב הקמת המדינה. באזור שבו יושבת העיר, על שלוחה של הרי הגליל התחתון, לאורך הכביש מחיפה לנצרת – ישב הכפר הערבי **מוג'ידל**. תושביו היו חקלאים מוסלמים ויחסיהם עם היישובים היהודיים בסביבה היו תקינים בד"כ. יחסי השכנות הללו התערערו אחרי החלטת האו"ם על קום המדינה [ר' את הדף ביום א' הקרוב] שקבעה באותו זמן שהגבול בין המדינה היהודית למדינה הערבית – יעבור בפאתי הכפר.

משפרצה מלחמת העצמאות נחסם בידי הערבים הכביש הראשי שעבר בוואדי ערה לתנועה יהודית. כביש חיפה-עפולה, שעבר סמוך לקיבוצים שריד וגנינגר נעשה חיוני לתחבורה היהודית. סיור מודיעיני שערכה ה"הגנה" לילה אחד בתוך הכפר מוג'ידל לא הותיר מקום לספק – הצעירים המקומיים מתאמנים בנשק בהדרכת חיילי הלגיון הירדני כדי לפגוע בתחבורה על הכביש. כדי למנוע את הפגיעה בנתיב התחבורה, הוחלט במפקדת ה"הגנה" להשתלט על משלטי דיר טאוויל הסמוכים ולמנוע מחקלאי מוג'ידל עבודה בשטחים הסמוכים לכביש. תושבי הכפר הגיבו בצליפות על יישובים סמוכים ועל כלי רכב שנעו בכביש. כדי לתת מענה לבעיה הוכנס חיל האוויר לתמונה. מטוס קל הוזנק לאוויר והטייס השליך מבעד לחלון המטוס פח בנזין ("בקבוק תבערה מעופף") על הכפר. הבנזין שהתלקח גרם לדלקה גדולה. לאחר ששככו הלהבות עוד הגבירו הצעירים את הצליפות, אולם רבים מתושבי הכפר החלו לעזוב את בתיהם. כאשר כבשו כוחות גולני את מוג'ידל ביולי 48' מצאו אותו נטוש כמעט כליל.

כיבוש הכפר הניח את היסוד של מגדל העמק. הרעיון מאחורי הקמת היישוב היה יישוב הגליל ופיזור האוכלוסיה מהמרכז לכיוון צפון ודרום. כדי להוציא מטרות אלה אל הפועל, החליטה הממשלה להקים שורה של יישובים, שזכו לכינוי "עיירות פיתוח". מגדל העמק היתה בין עיירות הפיתוח הראשונים. ראשיתה היתה מושב שהוקם בידי עולים מסין(!) ... 80 המשפחות הראשונות עלו, כאמור, היום בשנת 1952 על גבעה חשופה, שנקראה לימים ע"י הנשיא יצחק בן-צבי, מגדל העמק, על שום "שהיישוב מתנשא כמגדל המשקיף אל העמק – עמק יזרעאל".

[ספר המאה/סיפורי ערים]

***

המשך המאמר על "מרד החשמונאים":

יראת-שמיים מתגלה אז בגבורה ולא בהכנעה. ... **זו הפעם הראשונה בהיסטוריה** שאמונה בה' מופיעה כגורם מדיני-צבאי בזירה. כל השיקולים וההסברים האיסטרטגיים, הסוציאליים והפסיכולוגיים נכונים וקיימים – אבל מעל לכל יש ריבונו של עולם.

אמנם התנ"ך מלא בהנהגה מדינית וצבאית המופעלת מתוך אמונה בה'. אולם ההבדל הגדול הוא, שתקופת התנ"ך היא תקופת הנבואה. יש נביאים בישראל. נביא אינו בא לפסוק הלכות ("לא בשמיים היא..."), אלא להדריך ולהורות מה לעשות במצבים מדיניים-מעשיים. כשהנביא מצווה, הולכים ועושים בלי שאלות והתלבטויות, גם כאשר הדברים אינם מתיישבים עם השיקול האנושי הפשוט. {ההמשך כבר בא...}

"...ועת צרה היא ליעקב וממנה יוושע." [ירמיה ל' 7]

יום נעים ושמח, בציפיה לישועה!

הדף מוקדש לרפואתו השלמה של בנֵנו יצחק יוסף הכהן בן ביילע זלאטע בתוך שאר חולי ישראל

בס"ד

"הדף היומי לתולדותנו"

יום ד', י"ג בכסלו תשס"ב (28 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **י"ג בכסלו**, בשנת 4260 (499 למניינם), יום פטירתו של **רבינא בר רב הונא**, בסוף תקופת האמוראים. מתלמידי רבא היה. רבינא היה, יחד עם רעֵוֹ רב אשי, מסדר את התלמוד הבבלי.

התלמוד הבבלי הוא קובץ התלמוד שמתחבר ונחתם בבבל. ה"בבלי" נוצר בעיקר בשתי הישיבות הגדולות שבבבל – ישיבת **סורא** וישיבת נהרדעא, שעברה לאחר מכן ל**פומבדיתא**. הוא פרי עיונם בתורה של שבעה דורות. בבבלי יש גמרות ל-36 מסכתות מִסדר **מועד**, **נשים**, **נזיקין וקדושים** שבמשנה, למסכת 'ברכות' מסדר **זרעים** ול'נידה' מ**טהרות**. הבבלי גדול בהיקפו פי 3 מן התלמוד הירושלמי, והוא מסודר יותר במבנהו. כמו-כן, הוא שונה ממנו בלשונו וכתוב בניב הארמי המזרחי שנהג אותו הזמן בבבל.

בימי התרופפות המרכז שבארץ-ישראל לאחר מותו של רבי יהודה הנשיא, כונן תלמידו **רב** את המרכז בבבל. רב, ששמו בעיקרו רב אבא בר איבו, או בכינוי אבא אריכא, עלה לארץ-ישראל ולמד תורה מפי רבי, ואף היה מחברי הסנהדרין שלו. בשובו לבבל הקים ישיבה בעיר הקטנה סורא, והפכה למרכז תורני גדול ונחשב. הישיבה שהקים התקיימה בגילגולים שונים כ-700 שנה! חבֵרו בדור הראשון לאמוראים היה **שמואל**, שהקים ישיבה בנהרדעא. בשתי הישיבות פיתחו שיטת לימוד שעיקרה ביאור המשנה, תוך הבאת מקורות מקבילים מן הברייתות (המשניות החיצוניות שלא נכללו במשנה שערך אותה רבי יהודה הנשיא), מתוך שאיפה להגיע לבירור ולמיצוי של דברי המשנה.

...בדור הששי לאמוראי בבל הופיעה דמותו הגדולה של **רב אשי**, עורך התלמוד הבבלי. רב אשי היה גדול בתורה, עשיר בנכסים, מקורב לחצר מלך פרס, מכובד ונערץ בעיני כל העם, ונועד כאילו מהשמיים לעבודה הכבירה של עריכת התלמוד. בני דורו אמרו עליו כי "מימות רבי עד רב אשי לא מצינו תורה וגדולה במקום אחד". [מסכת גיטין נט.] אף הוא – רב אשי – כרבי יהודה הנשיא בשעתו, חש כי החומר העצום שנצטבר טעון כינוס וסידור. הוא שימש ראש ישיבה קרוב ל-60 שנה, ובפרק זמן זה ניתן היה להקים את הבניין האדיר של התלמוד הבבלי. הוא ריכז סביבו את כל צעירי התלמידים, והם הפיצו את התלמוד בכל בבל ומסרוהו לבני הדורות הבאים. בן הדור השביעי לאמוראי בבל היה צעיר תלמידיו, **רבינא** (הנ"ל). רב אשי ורבינא נחשבים ל"סוף ההוראה". רבינא הוא שחתם את מפעל כינוס התלמוד. עם מותו של רבינא בסוף המאה החמישית למניינם, נתחם התלמוד הבבלי. לפי הדעה הרווחת, באותו פרק אף נכתב התלמוד לראשונה, לפי שאין להעלות על הדעת שספר עצום ומסובך כזה ניתן לזכור עוד בעל-פה... [לקסיקון מן המסד ליהדות וציונות]

***

המשך המאמר על "מרד החשמונאים":

לדוגמא: ישעיה הנביא מורה לחזקיה המלך להילחם באשור, שלא כדעת שבנא הסופר וסיעתו, שהיו רוב באומה באותה עת. הרוב הזה אינו נחשב אצל הנביא: "וקשר רשעים אינו מן המניין" [סנהדרין כו.] מכיוון שהנביא דיבר, מקיימים בלא היסוס, כי הלא דבר ה' בפיו. כאשר יש עמנו נביאים, הכל הרבה יותר פשוט וקל. הדבר מתגלה אף בעניינים פרטיים" שאול המלך איבד אתונות, והוא הולך לנביא שיגלה לו היכן הן. [שמואל_א ט' 6] אדם מתלבט אם להתחתן עם בחורה מסויימת, הריהו הולך לנביא שיודיעהו אם היא משורש נשמתו.

"...ועת צרה היא ליעקב וממנה יוושע." [ירמיה ל' 7]

יום נעים ושמח, בציפיה לישועה!

הדף מוקדש לרפואתו השלמה של בנֵנו יצחק יוסף הכהן בן ביילע זלאטע בתוך שאר חולי ישראל

בס"ד

"הדף היומי לתולדותנו"

יום ד', י"ג בכסלו תשס"ב (28 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

הנביא יודע הכל ומנבא ומודיע לכל, והכל רצים ועושים על פיו כשהם חמושים באמונת נבואתו. זו אינה מסירות נפש גדולה כל-כך... {ההמשך יבוא}

"...ועת צרה היא ליעקב וממנה יוושע." [ירמיה ל' 7]

יום נעים ושמח, בציפיה לישועה!

הדף מוקדש לרפואתו השלמה של בנֵנו יצחק יוסף הכהן בן ביילע זלאטע בתוך שאר חולי ישראל